

Εὐχάκη κ' ἔλεγε πῶς κατὶ καλὸ θὰ βγεῖ ἀπὸ δαύ-  
του.

Καὶ οἱ προφητεῖες ἀληθεύσανε, ὁ πατέρας του τὸν  
ἐσπούδασε στὴ Βενετία, καὶ ἀπὸ κεῖθε μὲ τὰ ἐξοδα  
τοῦ Πιερρίδη πῆγε δυὸ χρόνια στὸ Φιρέντζο γιὰ νὰ  
τελειοποιηθεῖ ζωγράφος. Ἐπειτα ἔπρεπε ἐδῶ στὴ  
Λόντρα καὶ ὁ Μπραϊλλας, ὁ πρέσβης, τὸν ἐπροστάτε-  
ψε, καὶ ὁ Ρώσσης ἐπρόκειτο καὶ δὲν εἶχον ἀκόμα  
τριάντα χρόνων πού ἐστειλε ἔργα στὴν Ἀκαδημία  
καὶ τὰ δέχτηκαν γιὰ τὴν ἐχτεση,\* καὶ ἀπὸ τότε  
δὲν ἔλειψε μιὰ χρονιά πού νὰ μὴ δεχτοῦν ζωγρα-  
φίες δικῆς του στὴν Ἀκαδημία, ὥς πού ἀπόχτησε  
δικαίωμα σύνταξης. Τὰ μετάλλια καὶ τὰ πιστοποιη-  
τικά πού τοῦ δόθηκαν σὲ ἄλλες ἐχτεσεις μετρημὸν δὲν  
ἔχουν. Σ' ἀκουαρέλλα καὶ σ' ἐλαιογραφίες πάντα  
ἐπίτυχε, πολλές φορές ἐπουλήθησαν ἔργα δικὰ του  
τὴν πρώτη μέρα πού ἀνοίγε ἡ ἐχτεση. Εἰκονογρα-  
φημένα φύλλα ἐτύπωσαν τίς ζωγραφίες τους, ἐγδό-  
τες ἀγόρασαν ἀπ' αὐτὸν τὸ δικαίωμα νὰ βγάλουν  
χιλιάδες ἀντίτυπα ἀπὸ τίς εἰκόνες του, καὶ τὰ ἀντί-  
τυπα πουλιῶνται ἀκόμα καὶ τώρα ἔπειτα ἀπὸ τόσα  
χρόνια. Ὁ χρωματισμὸς του ἀρέσει γιὰτὶ εἶναι ἀπα-  
λὸς μὲ ζεστασιὰ καὶ ποικιλία, τὸ σκῆδιο τῶχει μαζὶ  
εὐκόλο, στέριο καὶ ψυλοκάμωτο.

Παντρεφτηκε πρώτη φορά μὲ ἰγγλίζα, μιὰ μα-  
θήτρα του—τίποτε παραδόξο—κ' ἐσυγγένεψε μὲ  
μεγάλα σπίτια, μάλιστα ὅταν τὰ παιδιὰ του ἐμεγά-  
λωσαν κ' ἔκαμαν πάλε ἄλλους γάμους. Περιττὸ νὰ  
τὸ ποῦμε πού ταξίδεψε σὲ πολλές χώρες, Ἰταλία,  
Ἀγγλία, Γαλλία, Ἰσπανία, Αἴγυπτος καὶ ἄλλοι\* μὲ  
ὅλα ὅμως τὰ συμφέροντα πού ἔχει ἐδῶ, ποτὶ δὲν ἀ-  
λησμόνησε τοὺς Κορφοὺς καὶ τὴν Ἑλλάδα, ὅπου  
εἶναι τριάντα χρόνια τώρα πού δὲν ἐπάτησε τὸ πόδι  
του. Καὶ δὲν εἶναι μονάχα ἄνθρωπος τοῦ πινελιῶν,  
μόνε ἀγαπάει καὶ τὰ γράμματα καὶ ὅσες φορές  
ἔχω τὴν εὐχαρίστηση νὰ τόνε βλέπω τὸ στρώνωμε  
σὲ κουβίντες φιλολογικῆς. Τ' ἀρέσει πολὺ ὁ Σιλω-  
μὸς πού τὸν ἐρρούφηξε στὰ πρῶτα νιάτα του—εἶπα  
παραπάνου πού συνηπῆγαν στὸ Μάντζαρου τὸ  
σπίτι—καὶ πολλὰ τοῦ ζακυνθινοῦ ποιητῆ τὰ ξέρει  
ἀπ' ἔξω. Μιὰ βολὰ ἐμπνεύστηκε μὲ τὸ Θάνατο τῆς  
ὁρφανῆς κ' ἔκαμε μιὰν εἰκόνα πού τὴν ἀγόρασε ἔπει-  
τα ἀπὸ λίγο ἡ πριγκίπισσα Βικτώρια ἡ μάνα τοῦ  
σημερινοῦ αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας. Τὸ διαβάσαμε

\* Στὴν Ἀκαδημία τῆς Λόντρας στέρνουν 15 ἢ 20 χι-  
λιάδες ἔργα κάθε χρόνο, καὶ μιὰ ἐπιτροπὴ συνεδριάζει τίς  
πρῶτες τρεῖς βδομάδες τοῦ Ἀπριλίου καὶ διαλέει σάμπως  
δυὸ χιλιάδες γιὰ τὴν Ἐχτεση.

τῆς δουλειᾶς, παρὰ γκρεμίζοντάς τα ὅλα. Ἔτσι ὁ  
Θεμιστοκλῆς ἀφοῦ τοὺς δασκάλεψε καὶ πρόστρεψε (53)  
πῶς τὰ κατόπι ὁ ἴδιος θὰν τὰ βολέψει ἐκεῖ κάτω,  
μίσησε. Κι' ὅταν ἔφτασε στὴ Σπάρτη, δὲ ζῶναι  
στὶς ἀρχές, παρὰ μὲ μιὰ ἡ ἄλλη πρόφαση τραβοῦσε  
σὲ μάκρος. Κι' ὅταν κανεὶς τυχὸν τῆς ἐξουσίας τό-  
νε ρώταε γιὰτὶ δὲν παρουσιάζεται στὸ λαὸ, ἔλεγε  
πῶς καρτερᾷ τοὺς συγερόντους του πού κάπια δουλιὰ  
πρόβαλε κι' ἐμειναν πίσω, πῶς ὅμως περιμένει θὰ  
φτάσουν γλήγορα, κι' ἀπορεῖ μάλιστα πῶς νὰ μὴ  
φρανοῦν ἀκόμα.

91. Κι' οἱ Λάκωνες, ὅταν τ' ἄκουσαν, σὰ φίλο  
τους τὸν πίστεψαν τὸ Θεμιστοκλῆ, μὰ καθὼς ἄλ-  
λος (54) κόσμος ἔφτανε καὶ καθαρὰ κατηγοροῦσαν  
πῶς χτίζεται τὸ τεῖχι καὶ πᾶσι τώρα πῆρε ὕψος, δὲν  
ἤξεραν πῶς ν' ἀπιστήσουν. Κι' ἐκεῖνος σὰ μυρίστη-  
κε τί τρέχει, τοὺς παρακαλεῖ νὰ μὴν παρασέρνουν-  
ται ἀπὸ λόγια παρὰ καλύτερα νὰ στείλουν δικούς  
τους ἀθρώπους, ἄντρες σεβαστοὺς πού θὰ ζετάσουν  
καὶ θὰ φέρουν τὴν ἀλήθεια. Στέλνουνε λοιπὸν, κι'  
ἀφτοὺς ὁ Θεμιστοκλῆς μὴνάει κρυφὰ τῶν Ἀθηναίων  
νὰν τοὺς κρατῇσαν ἔτσι ἀθύρῃσα ὅσο μποροῦσαν καὶ

(53) ὑπειπὼν. Γράψε ἐπειπὼν.

(54) τῶν δὲ ἄλλων. Τὸ ἄλλων φαίνεται γλῶσσα τοῦ  
τῶν δὲ.

μιὰ βραδυὰ μαζὶ καὶ τὸ ἀναλύσαμε αὐτὸ τὸ ποίημα  
καὶ μιὰ ἰδέα μοῦρθε πού ἂν εἶναι σωστὴ πρέπει ν'  
ἀλλάξουμε τὸν τίτλο του. Θὰ τὰ ποῦμε καμιάν ἄλ-  
λη στιγμή, γιὰτὶ δὲν εἶμαι ἐτοιμὸς τώρα καὶ πρέ-  
πει νὰ κάμω λίγο ψάξιμο γιὰ νὰ περπατοῦμε στὰ  
σίγουρα. Κἄποια παραλλαγή πού σημειώθηκε ἀπὸ  
τὸν Πολυλά καὶ ἀπὸ τὸν Παλαμὰ μᾶς βοηθεῖ νὰ ἐν-  
νοήσουμε κατὰ βάθος αὐτὸ τὸ τραγοῦδι\* πρὶν τὴν  
ιδῶ ὅλο σκόνταφτα, ὕστερα ὅμως μπῆκα στὸ νόημα,  
καὶ ἔβρηκα πού περιέχει δυὸ εἰκονοῦλες λαμπρές—  
ὄχι μιὰ—καὶ ἴσως ὁ Ρώσσης θὰ τίς ζωγραφίσει σύ-  
φωνα μὲ τὴ γνώμη μου.

★

Μοιάζει ὅμως σὰ βέβαιον πού θὰ τίς ζωγραφίσει  
μέσ' στὸ νησί πού τὸν ἐγέννησε\* στὸ Γαστοῦρι ἢ στὶς  
Μπενίτσες ἢ στοὺς Καστελλάνους, μπερεῖ καὶ στὴν  
Ἀνάληψη, γιὰτὶ τὸ πῆρε ἀπόφαση νὰ ξαναγυρίσει  
στοὺς Κορφοὺς, γιὰ νὰ τελειώσει ἐκεῖ τὴ ζωὴ του,  
ὅπως λέει ὁ ἴδιος—ὅπου τὸν προσμένει ἀκόμη πολλὴ  
δουλιὰ, καθὼς λέω ἐγὼ πού γνωρίζω τὴ δύναμή του  
καὶ ξέρω τὴν ἐντύπωση πού θὰ κάμουν σ' ἓναν ἐν-  
θουσιώδη τεχνίτη σὰν αὐτόνε τὰ νερὰ τὰ καθαρο-  
φλοίσβιστα πού ἀπ' τὸ σμαραγδένιον καθρέφτη κατε-  
βαίνουν φιλώντας τ' ἀκρογιάλι καὶ ὁ οὐρανὸς ὁ ζαφει-  
ρένιος καὶ τὸ φεγγάρι μὲ τίς ξανθὲς πλεξοῦδες πού  
πετιέται καὶ φεύγει ἀπὸ τὰ ἀντίπερα βουνὰ γιὰ νὰ  
μὴ πέσει στὶς ἀγλάες κανενὸς τσοπάνου πού αἰῶνες  
τώρα τὴν κυνηγεῖ μὲ ἄσβυστη λαχτάρα.

Καὶ τὸ χρωματισμὸ τοῦ Ρώσσης θὰ μᾶς δώ-  
σει καὶ ἄλλα λουλούδια, γιὰτὶ τὸ ποθεῖ καὶ ὁ ἴδιος,  
καὶ μόνο ὄνειρό του εἶναι νὰ ἀφήσῃ στὴ δημόσια  
συλλογὴ τῶν Κορφῶν—τώρα μάλιστα πού θὰ συ-  
στηθεῖ καὶ μουσεῖο στὸν τόπο—κάμποσα ἔργα δικὰ  
του σὰ φέρο ἐὼννομωσύνης στὴ γῆ ὅπου τὸν ἐκονά-  
ρισε καὶ τὸν ἐσπρωξε πρὸς τὸ ναὸ τῆς ἀθανασίας.

ΛΑΖΑΡΟΣ ΒΕΛΕΛΗΣ

## ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΓΙΑΛΙΑ

1.

Τὰ λόγια του τὴ νύκταντι  
σὰ μάγια τὴν τραβοῦνε  
ἀνταμωθῆκαν μιὰ βραδιὰ  
καὶ πού τὰ χωριστοῦνε!

νὰ μὴν τοὺς ἀφίσουν ὡς πού νὰ γυρίσουν πίσω οἱ ἴδιοι  
—γιὰτὶ εἶχαν ὡς τότε φτάσει κι' οἱ συγερόντοι του,  
ὁ Ἀδρώνυχος τοῦ Λυσικλῆ καὶ ὁ Ἀριστείδης τοῦ  
Λυσιμάχου μὲ τὴν εἰδηση πῶς τὸ τεῖχι εἶταν ἀρκε-  
τὸ ἐπειδὴς φοβότανε μήπως οἱ Λάκωνες, ἅμα μά-  
θουν τὴν ἀλήθεια, δὲν τοὺς ἀφίσουν πὰ νὰ φύγουν.  
Ἔτσι λοιπὸν οἱ Ἀθηναῖοι κρατοῦσαν τοὺς γερόντους  
σύφωνα μὲ τὸ μῆνιμα, καὶ ὁ Θεμιστοκλῆς παρουσιάζ-  
στη στοὺς Λάκωνες καὶ τότε τέλος τοὺς εἶπε ξά-  
στερα πῶς ἡ πολιτεία τους τειχίστηκε τώρα ὅσο  
χρειάζεται ὥστε νὰ μὴν ἔχουν οἱ κάτοικοι φόβο, κι'  
ἂν οἱ Λάκωνες ἢ οἱ συμμάχοι θέλουν τίποτα νὰν τοὺς  
μιλήσουν, ἄς μὴν κοπιᾶζουν τοῦ λοιποῦ οἱ γερόντοι  
τους ἔτσι σὰ νὰ μὴν κατέχουν (55) ἀφτοὶ τί θέλει  
τὸ δικό τους ἢ τί τὸ γενικὸ καλὸ. Γιὰτὶ καὶ σὰ νό-  
μιζαν πῶς καλύτερα ἂν παραιτήσουν τὸν τόπον τους  
καὶ μποῦνε στὰ καρχῆια, τὸ εἶδαν, εἶπανε, δίχως  
τους καὶ τὸ τόλμησαν, καὶ σ' ὅσα πάλι ἔτυχε νὰ  
λογαριάζουνε μαζὶ τους, δὲν εἶδειξαν κανενὸς κατώ-  
τερη κρίση. Νομίζονε λοιπὸν καὶ τώρα πῶς καλύτε-  
ρα ὀχυρωμένη ἡ πολιτεία τους, καὶ πῶς ἔτσι θὰ  
βγεῖ ὠφελιμώτερον καὶ στοὺς ἰδίους χωριστὰ τοὺς πα-

(55) Παρὰ σφῆς ὡς πρὸς διαγινώσκοντας. Βγάλε  
τὴν πρὸς.

Πέρα, στὴν ἔρημ ἀκρογιαλιά,  
σιμώνουν καὶ τὸ κύμα  
μυριόφωνο τοὺς τραγουδεῖ  
κάθε καημὸ καὶ κρῖμα.

Κι' διὰν σὲ λίγο πρόβαλε  
τόλάρνυρο φεγγάρι  
τὸ πρῶτο χαίρουντιαν φιλὶ  
τὸ ἐρωτικὸ ζεβγάρι.

2.

Μέθη τοὺς φέρνει ἡ ἀκρογιαλιά  
καὶ τρέλλα τὸ φεγγάρι  
γλυκύτερος ὁ θάνατος  
νὰρδῃ καὶ νὰ τοὺς πάρῃ.

—Καθὼς γραφτὸ μᾶς εἶτανε  
γλυκὰ νὰγαπηθοῦμε,  
ἔλα τὸν ὕπνο τὸν σιερόν  
μαζὶ νὰ κοιμηθοῦμε.—

Κι ἤπιαν κ' οἱ δυὸ τους μὲ χαρὰ  
τόλόπικρο φαρμάκι  
κι ἀγκυλιασμένοι δώσανε  
καὶ τὸ σιερόν φιλάκι.

ΒΑΡΑΕΝΤΗΣ

## ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΟΔΙΕΣ

Νῆα ποιήματα.— Στ. Μαρτζώκη.— Ἀθήνα  
Τυπ. Νομικῆς.

Λυποῦμαι πῶς δὲν ἔχω διαβάσει προηγουμένα  
ποιήματα τοῦ κ. Μαρτζώκη κ' ἔτσι μοῦ παρουσιάζ-  
εται ὁ καινούριος του τόμος ξεχωριστὸς καὶ απομο-  
νωμένος. Γιὰ νὰ κρίνῃ κανεὶς καλοστόχαστα τὸ ἔρ-  
γο καλοῦ ποιητῆ χρειάζεται νὰ ἔχῃ ἀκολουθήσει ὁλό-  
κληρη τὴ σειρά τῆς τέχνης του. Μονάχα ἔτσι μπορεῖ  
νὰ ξεδιαλῶσῃ τὸν τρόπο πού ὁ τεχνίτης καταλα-  
βαίνει καὶ ἀντιφεγγίζει τὴ ζωὴ καθὼς καὶ τὸν ἐσω-  
τερικὸ ρυθμὸ τῆς πρὸς χαρακτηριστικῆς του σκέψης.  
Πολλὲς φορές ἀπ' αὐτὸ τὸ ξετύλιγμα συναρμολογεῖται  
κάποιο σύνολο καὶ ξεχωρίζονται κάποιοι σκοποὶ πού  
ἀλλιώτικα ξεφεύγουν ὁλότελα γιὰ ξαγρικιοῦνται ἄ-

τριώτες τοῖς κι' ὡς πρὸς τὸ σύνολο τῶν συμμάχων.  
γιὰτὶ ἀδύνατον χωρὶς ἰσχυρὸν ὁργανισμὸ νὰ σοῦ σε-  
βαστεῖ τὸ ἔθνος τὴ γνώμη σωστὰ καὶ δικαία (56). Ἡ  
λοιπὴν, εἶπε, ἄς συμμαχοῦν ἀτείχιστοι ὅλοι τους, ἢ  
ἢ κι' ἀφτὰ ἄς τὰ παραδεχτοῦν πῶς δὲν εἶναι παρα-  
λογα.

Κι' οἱ Λάκωνες, ὅταν τ' ἄκουσαν, φανερό θυμὸ  
δὲν εἶδειξαν στοὺς Ἀθηναίους, γιὰτὶ μήτε πρὸς ἀμ-  
ποδισμὸ τάχα δὲν ἔστειλαν τοὺς γερόντους, παρὰ γιὰ  
νὰ ὀδηγήσουνε στὴν ἀπόφασή του τὸ πλῆθος, ἔπειτα  
τοὺς εἶτανε στοὺς τότε καιροὺς κι' ἀγαπητοὶ πάρα  
πολύ ὕστερα ἀπὸ τὴν παληκαριά τους μὲ τὸ Μῆδο-  
δμως ἐπειδὴς δὲν ἔγινε τὸ θέλημά τους, εἶτανε δυ-  
σαρεστημένοι ἀδειχτα. Τότες οἱ γερόντοι τους φύ-  
γανε καὶ τῶν διὸ γιὰ τὴν πατρίδα τους ἀπείραχτοι.

93. Μὲ τέτια πολιτικὴ τείχισαν οἱ Ἀθηναῖοι  
τὴν πολιτεία τους μέσα σὲ λίγον καιρὸ, καὶ τὸ βλέ-  
πεις ἀκόμα τώρα τὸ χτίσιμο πῶς ἔγινε βιαστικά.  
Γιὰτὶ τὰ θεμέλια κάτω εἶναι βαλμένα ἀπὸ λογιῆς  
λογίων πέτρες, ἀσυντέριστες (57) σὲ μέρη, ἔτσι ὅ-

(56) ὁμοῖον τι ἢ ἴσον. Γράψε ὁμοῖόν τι καὶ ἴσον.

(57) συνειργασμένων. Εἶχα εἰκάσει συνειργασμένων.  
Βλέπω ὅμως τώρα πῶς ὁ Herwerden γράφει συνηρμο-  
μένων. Ἔτσι καλύτερα.